

פרוטוקול מס' 119

מישיבת ועדת שירותים ציבוריים
יום א', כ"ז בחמוז תשל"ה, 6 ביולי 1975, שעה 11.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
ה. זיידל
מ. גז
ח. שמעוני
מ. ידיד
פ. שינמן
ל. דיציאן

מוזמנים:

חה"כ נ. קצב
ע. ארנן - משרד הבריאות
ח. בר-שין (חטיבת המזון, משרד המסחר והתעשייה)
ע. רוזנשטיין (רוזנשטיין)
מ. תבורי - המועצה לצרכנות
ע. לבנון - הרשות לצרכנות
ח. אילון - איגוד הצרכנים

מזכירת הוועדה:

ש. כרם

ר ש מ ה:

מזל כהן

סדר היום: "המצב התברואי בייצור ובשיווק מזון" - הצעת חה"כ נ. קצב.

אני פותחת את הישיבה

היו"ר ח. גרוסמן:

"המצב התברואי בייצור ובשיווק מזון" - הצעת חה"כ נוזחת קצב

הנושא שלנו היזם הוא:

"המצב התברואי בייצור ובשיווק מזון - הצעתה של חה"כ נוזחת קצב. אני מציעה שנשמע את נציגי האיגודים הציבוריים: את המועצה לצרכנות ואת הרשות לצרכנות. שמענו אותם ודנו בנושא הזה בכנסת הקודמת, ולצערי הרב היו מסקנות מאד יפות, אבל ספק אם משהו התקדם. אנשי משרד הבריאות בודקים את המסקנות של הוועדה והודיעו שבישיבה הזאת יפרשו מה התבצע ומה לא. אני חייבת לומר, מתוך ידיעת הנושא בשטח, ההרגשה היא, שלפחות הדבר העיקרי שהמלצנו עליו שתהיה יד משותפת או כתובת אחת שתהיה אחראית על הנושא לא התבצע. גם חוק המזון לא הוגש לכנסת עד היום הזה.

מ. תבורי:

אני רוצה להביע את ההרגשה שלנו,

שחבל מאד שחוק המזון לא

התקבל עד כה. בנושא הזה אני רוצה לבקש שארגוני הצרכנים יוכלו לקבל את הצעת החוק, דבר שלא קבלנו.

היו"ר ח. גרוסמן:

את חושבת שאנחנו ראינו את זה?!

אני ראיתי את זה באופן

בלתי ליגלי.

מ. תבורי:

הצטבר אצלנו נסיון רב,

בוודאי שנוכל לחרום את תרומתנו

לציבור ולהעיר את הערותינו.

לגבי כתובת אחת - אני רוצה

להפנות את תשומת הלב לכך שקורה לי שאני כותבת לאחריות מסוימת:

חנות, לפי תלונה של פלוני מלובלכת. הם עונים לי: תפני למשרד הבריאות. הם עצמם לא יודעים מה צריך לעשות ומה הם צריכים לעשות.

לגבי בדיקות חלב - יש סקר

שנעשה ואני מבינה שהמצב של החלב, הנא לא כפי שצריך להיות, אין בדיקות

בקטרילגיות כפי שצריך להיות. זה מוצר יסודי שצריך לתת עליו את הדעת בחקופה הקצרה ביותר.

נושא נוסף טעון טיפול וזה

ענין של הובלה. נניח שהמוצר טוב כאשר הוא יוצא מהיצרן, הרי בדרגי הביניים

עד שמגיע לעקרת הבית, אני חושבת שכל אחד יודע את זה מנסיונו בלי לעבוד

בארגון הצרכנים. מזון קפוא שצריך להיות בטמפרטורה מסוימת יכול להיות

שאם במפעל הוא בטמפרטורה מתאימה, אבל הוא לא יהיה בטמפרטורה כזאת

במקררים של כמה חברות וגם לא בדרך. אנחנו רואים את השיווק של החלב.

החלב מונח בחוץ ועומד בשמש. הענין של הלחם - אנחנו מכקשים אריזה

של הלחם שהוא יהיה עטוף. אומרים, שעקרות הבית אוהבות למשש את הלחם,

יחכן שזה נכון. אז לא כל מה שעקרת בית רוצה צריך לתת לה. לא זה השיקול

אם אוהבת או לא. יש מה שנקרא חינוך הציבור. לא נראה לי שזאת חשובה.

לגבי סימון של מוצרי חלב -

הסימון הוא לא סימון. הלבן - המספר על הלבן ועל הגבינה הוא מזוהם ואי-אפ

לראות את האותיות. במועצה לצרכנות דנים בנושא הזה של קוד שיהיה קריא

לציבור.

נושא נוסף שהגיע לידיעתי -

ישבתי עם חטיבת המזון של ארגון התעשיינים ולאחד מהם גביה נאום דמגוגי

שאמר פחות או יותר כך: במדינה לבנטינית שהציבור יורק ברחובות, אז

הפועל יורק בבית-החרושת. אז לבי לבי לאלה, אם המצב הוא כזה שאי-אפשר

להרגיל עובדים שידאגו שצפורניהם יהיו נקיות ושלא ירקו במפעל. בכמה מחלקות עובדות ערביות מהשטחים והתנאים התברואתיים לגמרי לקויים. הוועדה צריכה לבדוק אם הדבר כך, לדרוש בדיקות לפני כן ותנאים מכסימליים של בריאות.

מ. לבנון:

מטבע הדברים שאנחנו בארגוני הצרכנים לא יודעים מה קורה בתוך בית החרושת ואצל היצרנים. מדי פעם מזדמן לנו לבקר, ואני לא יכולה שלא לספר על הביקור שערכתי לפני כשנה בבית-החרושת של יצרן גדול לטחינה וחלבה. התמונה היתה כזאת: שני חדרים בקומת קרקע, כאשר הביוב היה מוצף. בחדרים עבדו פועלים ללא גופיות כאשר זעה נושפת מהם והם בוחשים את הטחינה בתוך הסירים והדוודים. חזרתי למשרד מסומרת ומיד צלצלתי למשרד הבריאות, אמרתי להם: בואו עכשו. חשבתי שגיליתי משהו חדש. אחרי שבועיים קבלתי מכתב שאמנם זה נכון, הפרטים מדוייקים, אבל לא יחדשו להם את הרשיון בשנה אחרי זה. מה יעשו עד השנה אחרי זה? ימשיכו לייצר בצורה כזאת. עברה התקופה והוא צריך לחדש את הרשיון. נסעתי לשם וראיתי שבאותם תנאים עובדים. צלצלתי למשרד הבריאות. הם אומרים לי: מה את רוצה, יש דברים יותר גרועים. הבניה מתעכבת, הם צריכים לעבור. זה נכון שלא חדשנו להם את הרשיון, אבל יש עוד מקרים. כמובן, את הקופסאות רואים יפה על המדפים עם כל מה שדורש החוק. אבל שאי-אפשר להמליץ לבקר באותה כתובת לפני שקונים את המוצר.

מכאן אני מגיעה לנקודה

נוספת, בדיקות רפואיות לעובדים במזון. איני יודעת באיזו מידה דורשים את הדבר הזה מן היצרנים הגדולים והקטנים. הבוקר יצאתי לרחובות העיר וראיתי את הלוקת הלחם והחלב. הלחם נמצא על רצפת המכונניות. מכניסים את הלחם לתוך ארגז קרטון. המחלק ממחר מאד הוא זורק את ארגז הקרטון למדרכה, ככר אחד מתגלגל לרצפה, הוא מרים את הככר ומכניס אותו לקרטון ושם בחנות. חחולים מלקקים שקיות חלב. כך המוצרים האלה מגיעים לעקרת הבית.

דבר נוסף - איך תאריכים על

מוצרי החלב. אמנם במספר מוצרים קיים תאריך אבל ברוב המקרים זה לא נשמר.

חנויות מכולת - בדרך הכלל

החנויות הקטנות מזוהמות. העובדים שם לא מקפידים כל כך. החנווני יכול להוציא דג מלוח ביד אחת ובאותה יד להושיט את הלחם.

לחם לוקחים לבד.

מ. גז:

בחנויות מכולת הגישה לא

מ. לבנון:

פשוטה. לא תמיד הטמפורטורה כמו שצריכה להיות. מכירת בשר קפוא כטרי - מפשירים את הבשר הקפוא ואתם יודעים מה הסכנות בהפשרה חוזרת. קיים דבר נוסף, הפשרת כבד קפוא. הכבד הקפוא נמכר כביכול ככבד טרי ע"י כך שמפשירים את הכבד הקפוא.

אני רוצה לדעת, מה זה

היו"ר ה. גרוסמן:

שלושת הגופים האלה?

המועצה לצרכנות היא ארגון

מ. תבורי:

גג של שני הארגונים: הרשות

לצרכנות ואיגוד הצרכנים.

אני רוצה להוסיף עוד דבר -

אנחנו דנו בעניין הזה של גופים זרים. יתכן מאד שלא צריך להגיש משפט בכל מקרה של גוף זר כאשר התנאים התברואתיים במפעל מעל ומעבר. אבל, במקרה שיש גופים והמפעל בתנאים תברואתיים גרועים, אז צריך לא לתת קנסות, אלא לסגור את המפעל.

היו"ר ח. גרוסמן:

מכיוון שלא הייתי בישיבה

הקודמת, יש לי שאלה

שמטרידה אותי בנוסף לכל יתר השאלות. אחת הבעיות הוא הביצוע, זאת אומרת הפקוח שהוא בידי הרשות המקומית, לבין הרשות המרכזית שהיא צריכה לחוקק את החוקים ולתת את התשתית לכל המערכת הזאת. בדרך לביתי אני נכנסת למסעדה ששמך כבר ויתקיץ. זאת המסעדה היחידה בכל הכביש הזה. עוברים שם מאות אנשים במשך היום. לכלוך כמו ששם שורר עוד לא ראיתי. אני יודעת לאיזו רשות מקומית זה שייך. אני הייתי סוגרת את המסעדה הזאת מהיום למחר. אני רוצה לומר, בכל מדינה שבקרתי בה, כאשר רציתי לדעת מה היא רמת תרבות החיים, בדרך כלל אמת המידה היתה איך נראים השירותים במסעדות, בבתי מלון ובמקומות ציבוריים. מה שראיתי במדינת ישראל, אני לא הייתי בארצות ערב ולא הייתי ביוון, אבל בכל יתר הארצות שהייתי, אני חושבת שרמה ירודה כזאת עוד לא ראיתי, ואנחנו יודעים שכל מחלות המיעים שישנם, וטוענים שכאן ישנם מחלות מעיים יותר מאשר במדינות אחרות, אמנם זה לא מסוכן, מזה לא מחים. אבל אנחנו יודעים שזה דבר מזיק מבחינת תרבות החיים, איכות הסביבה וגם מבחינת הבריאות.

כאשר הייתי בארה"ב שאלתי

אותם שם איך התגברתם על ענין המסעדות? באותה ניו-יורק המלוכלכת, במסעדות נקי. האנשים שלוו אותי אמרו לי: יש חוק ופקחים שמקפידים שישמרו על החוק. אם מסתבר שמסעדה מסויימת לא מקפידה לשמור על החוק, מפרסמים ברבים רשימה שחורה של אותן מסעדות. זה מטעם הרשות. השלב השני, אם זה לא עוזר, באופן אוטומטי המסעדה נסגרת והם אומרים שרק כך הם הצליחו להתגבר על ענין הנקיון במקומות אוכל. אני משערת שזה חל גם על חנויות שמוכרות צרכי מזון.

כמה זמן אנחנו נתווכח בין

משרד הבריאות לבין משרד המסחר והתעשייה. אני יכולה לבוא בטענות לאגודי הצרכנים שלא מתנכים את הקהל. אבל, בסופו של דבר אלה הן אגודות וולונטריות.

מ. תבורי:

תחני את הדעת מה קורה לכל אחד

כאשר הוא נכנס למקום נקי

ומלוכלך. ברגע שזה מלוכלך, איך זורקים ומלכלכים וברגע שזה נקי התגובה אחרת.

היו"ר ח. גרוסמן:

השאלה נוגעת לבתי אוכל

ולמקומות שנמכרים מוצרי

מזון והיכן שמייצרים מזון. אותנו מעניינת הבעיה בכללותה.

י. בארי:

בישיבה האחרונה שמענו סקירה

מנציגי הממשל, שדברו כמו חברי כנסת. הם הסבירו עד כמה המצב רע.

בקשנו מהם בסוף הישיבה לשמוע מה תכניותיהם כדי להתגבר על המצב. אני

חושב שמן הדין צריכה הממשלה לבוא אלינו ולמסור לנו מה הן תכניותיה

כדי להתגבר על המצב הזה.

ע. רוזנשטיין:

אני רוצה לנגוע בכמה שאלות

שהתעוררו היום. קודם כל

בקשר לחוק המזון - היו"ר הזכירה שהסכסוך בין שני משרדים. אני חושב

שזה לא קיים. מה שנוגע לחוק המזון, אני חושב שהדברים סוכמו.

היו"ר ח. גרוסמן:

כמה זמן זה לקח!?

ע. רוזנשטיין:

מה שחסר היום זה לא חוקים, אלא

חסר כושר ביצוע וזה דבר יסודי.

חברי ועדת השירותים של הכנסת כאשר המליצו להעביר את הפיקוח למשרד

הבריאות, המליצו להקים מועצה לטיב המזון ובמועצה מיוצגים כל המשרדים

הנוגעים בדבר כולל השלטון המקומי.

ל. דיציאן:

יש ועדה תאום?

ע. רוזנשטיין:

אפשר להציע. נציג השלטון המקומי קובע: אין באפשרות

השלטון המקומי לבצע וזאת הבעיה. אם נפתור את הבעיה הזאת נפתור הרבה בעיות.

י. בארי:

מה הצעותיכם לפתרון?

ע. רוזנשטיין:

אין ברירה אחרת, כדי שיהיה פיקוח יעיל צריכים להיות אנשים

עם רקע נכון שיהיו מסוגלים לבצע ביעילות את העבודה ולזה דרוש כסף. היום, פקחי השלטון המקומי במרכז הארץ הם ברמה נמוכה מאד, או אנשים שמועסקים בעבודה זאת באופן חלקי וזאת הזדמנות לתת להם לעשות משהו אחר.

היו"ר ח. גרוסמן:

לפני שלוש או ארבע שנים דנו באותו נושא וגם אז

שמענו את אותו ענין, שישנם פקחים שהם למעשה שחקני כדורגל, אבל הם על תקן של פקחים.

ע. רוזנשטיין:

במועצה היה דיון והוצעה תכנית עבודה. אני מוכן להביא

לכם את מה שהמועצה אמצה לעצמה לגבי תכנית עבודה זאת. גם שם נגעו בענין ההובלה. יש בעיות ולמה? כי זה מפוצל. מה שקורה מזמן שהחלב יוצא מתנובה עד שהוא מגיע לחנות, זה לא בידי השלטון המרכזי, אלא בידי השלטון המקומי. אנחנו הצענו למכון התקנים להכנס לענין התקינה, כי אין נורמות בעניינים האלה, אין תקן שיחייב בעל חנות מכולת להחזיק את המוצר בטמפרטורה מסויימת.

ע. לבנון:

יש תקנים בינלאומיים.

ע. רוזנשטיין:

אלה תקנים בינלאומיים, אבל לא תקנים של מדינת ישראל.

דובר על קוד - הקוד הזה היה

מיועד תחילה ליצוא, כי רצינו לדעת שלא ישלחו סחורה מיושנת. אח"כ הפעלנו את אותו קוד לכל המוצרים שהם באריזות אטומות.

לענין התאריך שאת אומרת

שיגיד כמה זמן המוצר עוד ראוי למאכל - יש דו"ח של ועדה והם עשו עבודה יפה ואפשר לאמץ את העבודה. הם חלקו את מוצרי המזון לפי קטגוריות מסויימות ומה צריך להכתב שם. בחוך סדר היום של המועצה גם הדברים האלה מופיעים.

עוד דבר אחד - יש אי-התאמה

בין המשרדים, כפי משקל מזון לפי החוק הקיים. חוק משקלות ומדות זה בסמכות משרד המסחר והתעשייה. כאשר פקח מזון לוקח מוצר לדוגמא למעבדה, גם שוקלים את זה. גם כאן הצענו שיהיה שינוי לענין השקילה. לדעתי צריך להכניס שיטה חדשה של מכירה ושקילה. הצרכן רואה שלחם שוקל 950 גרם וזה צריך להיות קילוגרם אחד. הוא שואל למה? לפעמים יש הסבר לפעמים אין. אנחנו בדעה שצריך להכניס כאן שיטה לגמרי חדשה, כי הדבר הזה מיושן מאד.

ל. דיציאן:

האם חשבתם לעבור לשיטה מטריה ולא להשאיר לענין של אונקיות

וכל מיני משקלות?

ע. רוזנשטיין:

החוק הישראלי הוא הוק לפי השיטה המטריה. אין אונקיות.

מה שעושים אצלנו, שלפעמים כותבים גם משקל לפי אונקיות, זה כדי ליצור רושם כאילו זה מוצר מיובא. אני גם לא חושב שזאת הבעיה. אני חושב ש-98% מהמשקלות בארץ הן לפי שיטה מטריה. אנחנו אפילו מחייבים, אם

בארץ כלשהי לא קיימת שיטה מסרית ומייבאים לכאן סחורה, לכתוב את המשקל לפי שיטה מסרית. מה שלא נכון, מתרגמים אונקיות לגרמים. גם כאן עשינו צעד משותף ביחד עם משרד הבריאות והצענו משקלות אחידים לגבי 50 מוצרים וקבענו באיזה משקלות מותר לארוז. גם הדבר הזה בדרך לסידור.

ע. ארנן: חלק גדול ממקנות הוועדה בוצע.

בקשר לחוק המזון, זה מונח על

שולחן הממשלה ואנחנו מחכים. לשאלותיהן של נציגות אדגוני הצרכנות מתי מפרסמים - זה לא נקבע על ידינו. מה הם תהליכי החקיקה, לשמחתנו הדבר הזה לא נוגע לנו. אני מקווה שזה יבוא מהר לשלב ששם תוכלו להשמיץ את דבריכן וכפי שנוכחתי בשעה שחוק נדון בוועדה ושמעתי איך נציגי ציבור יכולים להשפיע על הנוסח הסופי של החוק, אני משוכנע שחוק המזון לא יהיה יוצא מן הכלל מבחינה זאת.

היו"ר ח. גרוסמן:

מתוך תקווה שזה יבוא לוועדת השירותים ולא לוועדת הכלכלה.

ע. ארנן:

אני רוצה לענות על כמה דברים שנשאלו בישיבה הקודמת ולהעיר

כמה הערות למה ששמענו כאן. אני חוזר לנקודה אחת, שאתם מוכרחים להביין אותי, דווקא כפקיד ממשלתי. כאן דברו על מכלול הדברים כפי שרואה הציבור מה זה מזון. אנחנו עובדים בשתי סמכויות פיקוח נפרדות. כפי שידוע קבלנו על עצמנו במסגרת שירות המזון את הפיקוח המלא בלי שותפים על אותם מפעלים שמיצרים מזון ועל איכותו של המוצר. כאן נזכרו דברים שנוגעים ישירות למזון, כמו המצב במסעדות, במטבחים ציבוריים ובחנויות מכולת. כאן אנחנו הקדשנו הרבה מחשבה. לא ראינו שום אפשרות להפריד את זה ממערכת הפיקוח התברואאי הכללי, מפני שלמעשה יש הרבה יותר קשר למצב הנקיון והחברואה בשכונה או ברחוב או בעיר שבה היא ממוקמת. כאן אני אשמח שנציגי השלטון המקומי יוזמנו.

אין לנו אנשים טכניים ולא תקנים,

ואני חוזר על מה שנאמר, אין כאן שאלה של מחסור בחוקים ותקנות. הם קיימים, הלוואי ויוכלו לאכוף את אלה שישנם. כל התקנות לפי חוק רישוי עסקים שבחלקן נוגעות למזון, אנחנו רוצים שהם יהיו לא רק תקנות לאכיפה אלא ישמשו תדריך מקצועי למי שרוצה לקיים חנות מכולת טובה או מסעדה טובה, ואנחנו מקווים שזה יעזור לרשות מקומית באכיפה. אבל מה שנראה חשוב לא פחות, אותם מפעילים אינטלקטואליים ובעלי רצון טוב, ועדיין יש כאלה במדינה, שהם יוכלו להעזר בתקנות אלה ויתייחסו אליהם יותר כתדריך מאשר בתקנות בלבד שעליהם יכולים להתבצע לדין. בדרך זאת אנחנו מקווים להמשיך.

דובר על מחסור באנשי מקצוע

בכל מערכת הפיקוח - כאשר אני מדבר על שירות מזון, חל שיפור מסויים. אנחנו מעסיקים בעלי מקצוע אקדמאיים: מהנדסים טכנולוגים וכדומה. לפיקוח בשדה, בשבועות האחרונים קבלנו קבוצה של 30 עולים אקדמאיים שערכנו להם הסבה מקצועית כדי שיתגברו לנו את צוות הפיקוח בשדה. אם זה יפעל או לא, עדיין איננו יודעים. סימנים ראשונים מראים שהם עושים עבודה יפה.

כאשר מדובר על גוף יותר גדול,

של כל האנשים שמפקחים על איכות הסביבה ובתוכם מזון, אנחנו עושים צעד אחד קדימה שיכול להיות משמעותי. ראינו שהשורות מדלדלות ושום אדם אינו רוצה להיות רשום על חקן של מחלקת החברואה כאשר יודעים שלוקחים שחקני כדורגל, אנחנו שכנענו את המועצה הלאומית להשכלה טכנולוגית להתיר בחברואה ומדעי הסביבה לנושא להכשרה בדרג של הנדסאים. פתחנו בשיחוף פעולה עם אורט כפר סבא קורס להנדסאים, שהשנה הראשונה מתוך שנתיים נגמרת עכשו. ההענות היתה מעל ומעבר לכל מה שציפינו. היו מעל 150 מועמדים מתאימים, אנחנו בקושי גדול הצלחנו לקבל כ-40 איש. השבוע יצאו מודעות למחזור השני. אנחנו מקווים שאנחנו נהיה מתוגברים ע"י כח אדם יותר מעולה מאשר אי-פעם. כל כוונתנו להמשיך בזה. משרד הבריאות השקיע כמעט מליון לירות. השתתפנו בפתיחת ביט-הספר הזה ומקווים להעזר בו. יש לנו סכנה אחת גדולה, שהם

ע. ארנן:

יהיו כל כך טובים, שיקחו אותם גם לדברים אחרים, כמו למשל, אנחנו לא יודעים מי יפעיל את כל מערכות הביוב העצומות שנבנות ודורשות ידע טכני מעולה ביותר. יש להניח שאנשים אלה ישמשו גם למטרה זו. לפי מיטב ידיעתנו, רשויות מקומיות פנו שנה לפני הסיום לבוגרים ובקשו אותם להתחייב לעבוד אצלם. אם זה יצליח אני מניח שבעוד שנה שנתיים נפתח מקומות הכשרה נוספים ויתכן שכאן יבוא הפתרון החלקי.

לשאלותיה של חה"כ גז ומה

שנשמע היום ע"י הגב' תבורי ולבנון. מר מור ענה בהרחבה בישיבה הקודמת וזה נושא ההובלה בקרור. אני רוצה לחזור על זה. אנחנו הגענו לשלב שאנחנו יכולים לעשות תחשיבים מדוייקים כלכליים כמה עולה קרור. למשל, כאשר עברנו לשווק חלב ניגר בשקיות, אנחנו היינו קצת חצויים מבחינת משרד הבריאות. מצד אחד זה פותר את כל בעית הגופים הזרים במוצרי החלב. מצד שני, יש בעיות יותר גדולות בהובלה וקרור ומצד שלישי יש בעיות גדולות של סלוק אשפה.

בהיתרים שנחנו למחלבות שונות

לשווק חלב ניגר בשקיות חייבנו אותם לשווק רק לאותן חנויות שיש להם אמצעי קרור מספיקים ואנחנו מודים, אנחנו רק בהתחלה. זה נושא שעומד אצלנו בסדר עדיפות גבוהה. אנחנו משקיעים בפקוח על חלב ניגר די הרבה מן המשאבים המצומצמים שיש לנו. אני רוצה לומר, שהמצב הוא פחות גרוע ממה שהשתמע כאן.

לפי ההתרשמות שלי, יש התקדמות בטיב המזון. אין התקדמות בענין

היו"ר ח. גרוסמן:

זהו הסביבה.

אני רוצה להפריד בין שניהם.

ע. ארנן:

זה נכון?

היו"ר ח. גרוסמן:

טיב המזון הוא משביע רצון אצלנו.

ע. ארנן:

זה נכון שיש התקדמות. עכשו שעברו לאריזות חד פעמיות, מוכרחים להבין שכאן המדינה צריכה להשקיע הרבה מאד בקרור. למשל, בצפון הארץ זאת בעיה. לא יעזרו 20 אלף משפטים על חלב שמגיע מקולקל לגליל העליון. הוא מגיע מקולקל כאשר הוא מובא בתנאים שהדעת אינה סובלת אותם מבחינת קרור.

דרך אגב, משרד המסחר והתעשייה

ע. רוזנשטיין:

הקציב כמה מליוני לירות כדי שחנויות יוכלו לקנות מקררים בהלוואות. הרוב המכריע לא ביצע את זה, כי התברר שאין מקום להעמיד את זה.

אני רוצה להגיע מהובלה למקום

ע. ארנן:

אחסון. ראשית, הדברים האלה דורשים הרבה כסף. אנחנו מדברים עם משרד המסחר והתעשייה על נושא יותר קשה, אם כי יהיה יותר קל לבצע אותו וזה ריאורגניזציה מוחלטת של כל משק החלב ומדובר כאן בהרבה מליוני לירות. אנחנו צריכים השקעות מכוונות לנושא הזה ובשלב מסויים יצטרך משהו לקבוע סדר עדיפויות. אותו דבר ביחס ללחם.

פה לא צריך קרור. כאן צריך אריזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

האם אי-אפשר לאסור שווק מוצרי חלב במקומות שאין מקררים?

ה. זיידל:

אפשר, אבל שם לא יהיה להם חלב. אנחנו התחלנו להחרים סחורות

ע. ארנן:

שהגיעו מקולקלות לרמת הגולן. אז הם חדלו להביא חלב לרמת הגולן.

יותר טוב שאין חלב מחלב מקולקל.

ה. זיידל:

זה צריך לשאול את עקרת הבית.
נאמר שלתנובה יש צי שלם של

ע. ארנן:

מיכליות / קרור לחלב ניגר. זה נכון. אבל, אני מדבר על תוצרת חלב. זה
נושא שבינינו לבין משרד המסחר והתעשייה, ודרך אגב, לא על דרך של
התחרות. זה נושא שאין בינינו חילוקי דעות.

מה עם לחם?

היו"ר ח. גרוסמן:

עם לחם הבעיה דומה. אני מאמין
במצב תרבות שלנו, ציבור

ע. ארנן:

שמחנהג עם מזון זאת בבואה טובה של הרגל שלו.

זה לא הרגל. אני דברתי על
תרבות חיים.

היו"ר ח. גרוסמן:

אל תחשבו לרגע שאני נהנית
לקסרג, אלא שזה עולה לי

מ. גז:

בבריאות. ביום שישי זה, נכנסתי לצרכניה ברמת אביב. שם זה לא יוצאי
ערב או ארץ לבנטינית. שם האנשים אינטלגנטים מאד. עמדתי ביחד עם
אשת רופא כדי לראות איך מתנהגים על יד הלחם. אספר לכם התנהגות של
אשה אחת. האשה ממששת את הלחם, מכניסה את האצבע, אח"כ מצאחן בעיניה
לחם שהיה למטה. היא הורידה אותו כדי לראות אם זה לטעמה וכל הכרות
נפלו על הרצפה. שאלתי אותה: האם את רוצה בלונדי עם עיניים כחולות
או שחור?! איזה לחם את מחפשת, זה לא יכול להיות?! אני רוצה לראות
עד מתי תגעי בכל הלחם הזה. היא אמרה לי: השיניים שלי. היו"ר אמרה
שהיא לא מכירה את ארצות ערב ויוון. אני באתי מארץ ערבית ואני יכולה
להעיד. גם לדודי היתה חנות. יכולתי להתבונן אלף פעם אבל איש לא יכל
לנגוע בלחם. זאת הוראה מסעם ממשלת צרפת.

ע. ארנן:

הבעיה הטרידה הרבה שנים.
אנחנו הוספנו תקנה שמחייבת את

כל חנויות המכולת להחזיק את הלחם בארון סגור מאחרי גבו של החנווני.
אנחנו לא ידענו שבאותה שנה יפתחו החנויות לשירות עצמי. כל הגישה
שלנו לצווא של הלחם ושל השירות העצמי נהפכה לגמרי ברגע שנפתחו
חנויות הסופרמרקט.

איך פותרים את הבעיה
בעולם?

ל. דיציאן:

בצרפת בכל החנויות לשירות
עצמי מוכרים את הלחם ארוז.

ע. ארנן:

לדעתי זה הפתרון היחידי. איני מאמין שנצליח להתגבר על הדבר הזה כל
זמן שיותר אנשים קונים בחנויות לשירות עצמי והלחם אינו ארוז.

לפני שלוש שנים, ברשות לצרכנות
כמעט הגענו לסיכום סופי והבעיה

נ. קצב:

עמדה על חצי אגורה של משרד המסחר והתעשייה בקשר למדד.

שואלת יו"ר הוועדה מה ביחס
לשירותים - אני מסכים אחר

ע. ארנן:

לגמרי.

אתה נכנס לבתי אוכל או
למספרה, אין בכלל חובה

היו"ר ח. גרוסמן:

שבמקום ציבורי יהיה בית שימוש בהתאם למטרות של מקום ובהתאם למספר
האנשים שעוברים במקום. למשל בכפר ויחקין עוברים שם לפחות אלפיים
איש ביום. יש שם בית שימוש אחד על שטח עצום. אני חושבת שצריך להיות
תקן שאומר: על מטרות מסויים צריך להיות כך וכך בתי שימוש.

ע. ארנן:

יש.

היו"ר ח. גרוסמן:

מדוע זה איננו, כי חבל ל כמה מטרים מרובעים! בכל

המקומות זה כך.

ע. ארנן:

חקן יש. פקוח אין.

מ. חבורי:

במספרה מסויימת בת"א יודעים מחי הפקח צריך לבוא כדי שבית

השמוש יהיה נקי.

ע. ארנן:

אני שמח שפקח מגיע לשם. המצב הוא גרוע ואנחנו יודעים

שלפקוח הזה יש מעט אמצעים. בחלק גדול מן האזורים של השלטון המקומי לא ממלאים את תפקידם.

נשאלה השאלה מדוע לא סוגרים

ומגיישים משפטים - כן סוגרים וכן מגישים משפטים.

נ. קצב:

כמה?

ע. ארנן:

איני יודע כמה. יש הרבה מסעדות שקיים ועומד נגדם צו סגירה, אלא שאיש אינו מבצע אותו. ישבתי לפני כמה חדשים בוועדת הפנים בנושא שהיה שייך לנקיון כאשר העלו את הרעיון להיביא את בעלי העסקים לנקות בסביבתם. שם היועץ המשפטי של עיריית תל-אביב מסר על הנסיון שיש להם בעניין זה. 16 אלף פס"ד של בתי דין עירוניים בעיקר, שלא הגיעו להוצאה לפועל. לא הכל חלילה הם צווי סגירה יכול להיות גם מסים.

מ. חבורי:

כמה צווי סגירה אדמיניסטרטיביים היו?

ע. ארנן:

איני יודע. אצלנו זה מתבטא בכמה עשרות לשנה, כאשר אלה מפעלים גדולים מאד, בחי המשפט מבטלים לנו את זה. היתה בירושלים התרגשות גדולה כאשר אנחנו סגרנו בצו סגירה אדמיניסטרטיבי את אחד המפעלים התבוראתיים הגדולים ביותר וזאת משחטת עופות. הסתבר ששנה שלמה ישנו בתוקף פס"ד של בית המשפט ואיש לא ביצע אותו. אני רוצה שנהיה מודעים לנושא הזה. התחלנו לברר מה קורה בירושלים ומצאנו שיש כמה עשרות צווי סגירה אדמיניסטרטיביים. אנחנו הוצאנו צו מניעה לעבודת לילה של בית-חרושת עסיס. אני מדבר על מפגע סביבתי - הרשות המקומית לא בצעה את זה. אחרי שכל ההוכחות מדאיס שהרעש בא מבית-החרושת הוצאנו צו סגירה מינהלי. הם הלכו לבית המשפט ואחרי יומיים בטלו את זה.

אנחנו מדברים גם על אזרחים

שנשחקים במערכת המשפט. מותר להיות נושא דברם של אזרחים עובדי מדינה. אם אתם חושבים שאנחנו לא נשחקים במערכת המשפט, אתם טועים.

הועלה נושא של גופים זרים -

עובדות עכשו שתי ועדות בדרג גבוה, אחד של משרד המשפטים ואחד של אנשי מקצוע בייצור מזון כדי לנסות למצוא דרך, שמצד אחד הציבור לא יפגע ומצד שני שלא יחייב אותנו להגיש תביעה משפטית על כל גוף זר במזון. אני מקווה שהדבר הזה ייעל במקצת את הבעיות שלנו.

היתה שאלה של גב' לבנון שמעניינת

אותנו וזה בעניין מכירת הבשר הקפוא כבשר טרי. אנחנו יכולים בהחלט לטפל בזה. אלא מה? אין לנו לזה שיטות בדיקה. אנחנו מנסים לפתח שיטות בדיקה. זאת לא רק בעיה שלנו. זאת בעיה בכל העולם. ימציאו שיטה כזאת נחלבש עליה ונשתמש בה כמיטב יכולתנו.

ומה בענין שירותים?

ג. קצב:

שירותים זה נושא ששייך למזון באופן שולי. אחד הדברים

ע. ארנן:

הקשים ביותר זה איכות החיים שלנו, מה מוכן אדם כאשר הוא נכנס לבית קפה או למסעדה לסבול מבחינת שירותים. בלי הקמת מערכת פיקוח שהיום היא איננה, אינני יודע איך יתגברו על זה. חוקים יש מספיק, כולל תקנים. השאלה היא אכיפה. למספרות קיים חוק עוד מזמן הבריטים. אנחנו עומדים להכין תקנות למספרות ולמכוני יופי. בכל עיריה קיים החוק הזה. השאלה איך מפקחים על הדבר הזה.

ג. קצב:

אתה מדגיש את שאלת הפיקוח, ואני שאלתי בהצעה לסדר היום וגם בישיבה הקודמת, מדוע משרד הבריאות אינו נותן סמכות של פיקוח למתנדבים של ארגוני הצרכנים? מדוע אתם לא תתנו אסמכתא כזאת למתנדבים?

מ. תבורי:

אני חושבת שרעיון טוב הוא, שמשד הבריאות וארגוני הצרכנים יפנו לקהל ויאמרו: אין פקחים, תפקחו בעצמכם. בוודאי שהם יטפלו בזה.

ע. ארנן:

בתי החרושת למזון, הציבור אינו רואה. אם תצליחו לשכנע את העיריות אני מתחייב להגיש את כל העזרה שהמשרד יכול לעשות. ברור, שצבא פקחים שיצטרך לבדוק מה כתוב בגלויות לא יכול לבוא מאתנו.

מ. ידיד:

נאמר לנו ע"י נציגי משרד המסחר והתעשייה שיש סיכום בן 10 נקודות. אני רוצה לשאול, הם ידעו שהם באים לישיבה, מדוע לא הביאו את-הסיכום הזה לכאן כדי שנדע מה סוכם?

שאלה למשרד הבריאות - אני רוצה לדעת האם נציגי משרד הבריאות משתתפים בפועל בוועדות בנין ערים באישור קבלת דישוי עסקים?

היו"ר ה. גרוסמן:

אין להם זכות וטו. אבל הם משתתפים.

ע. ארנן:

אנחנו משתתפים. אנחנו אחד המשרדים הפעילים ביותר בכל

מערכת ועדות בנין ערים.

מ. ידיד:

אני יודע באיזו מידה אתם פעילים. אני שואל, כדי לבוא לידי כך, איך זה יתכן שנוחנים רשיונות למסעדות רבתי עסק כאשר העניינים שם לא כשורה ולא עונים על התנאים?

שאלה שניה - שמענו הרבה בקשר לפקחים ברשויות המקומיות. אותי מעניין אם משרד הבריאות נותן מדי פעם הכשרה מקצועית לאותם פקחים כדי להגביר את הידע בתפקידם?

פ. שינמן:

ידוע היה לפני עשרות שנים כאשר מינקובסקי היה שר, שהוא הצטיין בכך שהיה יוצא לבקר בעצמו מחצר לחצר. אתה לא יודע איך היה מפנה בענין הזה כאשר השר יוצא ~~במה~~ פקחים לבדוק את המצב. אין ספק, לו היה פיקוח יעיל וטוב זה היה מרתיע, אפילו אם בתי המשפט לא מבצעים עצם הדבר שמופיע פקח ורושם תלונה, זה מרתיע, במיוחד כאשר פקח יודע על מה עליו לפקח.

אני רוצה לשאול, איזו רשות ממונה על הפיקוח? האם כל מחלקת תבוראה בכל מקום ממונה על כך? מה מידת הפיקוח של משרד ממלתי על מחלקת התברואה בעיריה שתבדוק כדבעי?

ע. ארנן:

כאשר הוצעה הצעה של איחוד

פיקוח במזון קבעו שתהיה

מועצה מנחה. בין שאר הדברים היא תבדוק באיזה נושאים כדאי להקדיש סדרי עדיפות בפיקוח, ואני חוזר ואומר שמדובר על חעשית המזון בלבד. המועצה הזאת מתווה מעין תכנית עבודה במשך שנה, כאשר שוב הדבר תלוי באמצעים שניתנים לביצוע. אני חוזר לענין ההובלה בקרור - זה עומד בסדר עדיפות גבוה מאד. בנושא הזה, אני חושב שיש בין אנשי המקצוע די תמימות דעים ביחס לסדר עדיפות באיזה נושאים לטפל ואנחנו במידה מסוימת מבצעים מה שמומחים מציעים ובמידה מסוימת לא מצליחים בגלל העדר אמצעים.

אנחנו משתתפים בוועדות בנין

ערים בכל הדרגים. ועדות הערים אינן עוסקות ברישוי, אלא בתכנון ובבניה. אין לנו זכות וטו, אם כי ברוב הוועדות דעתנו נשמעת ונשמעת חזק.

אשר לרשיונות, אנחנו איננו

רשות רישוי. הרשות המקומית בכל מקום היא שמוציאה את הרשיון לפי חוק רישוי עסקים, כאשר אנחנו יחד עם כל משרד הממשלה צריכים לאשר את הבקשה לרשיון, ולרשות מקומית, כביכול, אסור להוציא רשיון אם משרד הבריאות לא אישר את הבקשה. במדינת ישראל ישנם בערך 200 אלף עסקים החייבים ברישוי, ואני מודה ומתוודה שאנחנו לא בודקים את כולם.

דובר כאן על חיקון לחוק שנכנס

שאינו דורש רישוי שנתי, ושאנחנו מקווים שזה ישחרר כח אדם, גם של משרד הבריאות וגם של הרשויות המקומיות.

השאלה אם האנשים שעסקו בניירת

עד עכשו, אכן יצאו לפיקוח

י. בארי:

בשטח?

זאת השאלה שאנחנו שואלים.

בעוד שנה אני אוכל למסור לך.

ע. ארנן:

לשאלתו של חה"כ שינמן, האם

אנחנו אחראים פורמלית על פעולתם התקינה של מחלקות התברואה ברשויות המקומיות - לצערי התשובה לא. בשום מקום בחוק אין לנו סמכות לפקח על תקינות פעילותה של רשות מקומית. מקבלים אותנו כאוטוריטה מקצועית. אין לנו בעיות שמישהו אומר לנו: לא שואלים אותך. מה שכן אומרים לנו: תן לנו את הכלים.

ההכשרה של כוחות התברואה היא

כולה שלנו.

מה דעתך על הענין הזה, לתח

לאגודות וולונטריות יותר תוקף,

סמכות ומעמד מכיוון שאין פקחים שאפשר יהיה להעזר בהן?

היו"ר ח. גרוסמן:

הפניה הזאת היא לא אלי. היא

צריכה להיות מופנית אל

הרשויות המקומיות. דבהצעת הגלויות, אם כי אנחנו נוגעים בעקיפין לענין, אנחנו נברך על כל נסיון בכוון כזה.

ע. ארנן:

הבעיה היא הטיפול בגלויות האלה.

בשבוע הבא נזמין לכאן את

נציגי השלטון המקומי ובזה

היו"ר ח. גרוסמן:

נסיים את הדיון בנושא הזה.

תודה רבה, ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00